

De christelijke hoop – referaat op de Bondsdag van de Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen in Nederland, 11 oktober 2014 te Ede

Mannenbroeders (en zusters),

‘Wat de zuurstof voor de long betekent, betekent de hoop voor het menselijk bestaan. Neem de zuurstof weg en de dood door verstikking treedt in; neem de hoop weg, dan komt de mens in ademnood’.

Aldus de theoloog Emil Brunner.

Nu, de specifiek *christelijke* hoop vraagt vandaag onze aandacht. Het terrein van ons onderwerp is zeer uitgebreid. De hele eindtijdverwachting en invulling van de toekomst in Bijbels perspectief valt eronder. Dat kan vanmorgen onmogelijk allemaal aan de orde komen. U zult dus heel veel missen. Zoals: de tekenen der tijden, de anti-christ en het duizendjarig rijk. Ook op de wederkomst van Christus zelf ga ik nauwelijks in.

Maar er blijft genoeg over. We gaan langs de volgende route: allereerst verkennen we kort het tijdsbeeld van vandaag: is er hoop? Vervolgens verrichten we een Bijbelse dieptepeiling: er is hoop! Dan vraagt het persoonlijk perspectief onze aandacht; hoop voor ziel en lichaam.

Als vierde opent zich een universeel uitzicht: hoop voor Israël, hoop op gerechtigheid, hoop op een nieuwe aarde. Ten slotte gaan we na wat hoopvol leven voor vandaag betekent.

1. tijdsbeeld: is er hoop?

Zouden we het nog wel durven noemen in deze wereld: het woord ‘hoop’? Klinkt het niet bijna als een vloek? Wie durft er nog te hopen? Als wij alleen al kijken naar al de gruwelen die dit jaar in het Midden-Oosten plaatsvonden, is er dan nog hoop voor de wereld?

En denk eens terug aan de twintigste eeuw. Dit jaar herdachten we het begin van de Eerste Wereldoorlog. Een gruwelijke loopgravenoorlog, met in totaal naar schatting 35 miljoen slachtoffers. Niet lang daarna de Tweede Wereldoorlog, met zo’n 60 miljoen doden, onder wie 6 miljoen Joden. Denk aan de miljoenen slachtoffers van het regime van Stalin in Rusland en van Mao in China. We zijn inmiddels in staat via het atoomwapen de hele mensheid te vernietigen.

Is er hoop? We zien, met name in de westerse wereld, twee denklijnen. Aan de ene kant bestaat er nog steeds een ongeremd *vooruitgangsgeloof*. De wereld is maakbaar en beheersbaar door wetenschap en techniek. Het moet mogelijk zijn ziekte uit te bannen. Ja, er is zelfs bij een aantal geleerden de stoutmoedige verwachting dat rond het jaar 2045 de dood beheersbaar is. Het paradijs op aarde ligt binnen handbereik.

Aan de andere kant is er een groeiend *pessimisme* en doemdenken, juist in het licht van de gebeurtenissen van de twintigste eeuw, en we kunnen inmiddels zeggen: ook in de 21^e eeuw. De mens is niet beter geworden en dus is er ook geen sprake van morele vooruitgang van de mensheid als geheel. Namen als Auschwitz, Hiroshima, Tsjernobyl en Srebrenica zijn onuitwisbaar in het geheugen van de mensheid gegrift.

Toen de aanslagen op de Twin Towers op 11 september 2001 hadden plaatsgevonden, werd dat door meerderen gezien als het begin van de derde wereldoorlog. Wie het afschuwelijke geweld in en vanuit de moslimwereld tot zich laat doordringen, is geneigd die gedachte bij te vallen. Het lijkt bij tijden alsof de duivel is losgelaten.

Oppervlakkig bekeken zouden we zeggen dat mensen hier in het westen nog prima tevreden zijn. En toch zijn er velen die geen doel en betekenis in het leven zien.

Dat heeft alles te maken met de grote afval van God en Zijn Woord die zich voltrekt. Er zijn tijden geweest dat in brede lagen van de bevolking het besef leefde dat sterven betekent: God ontmoeten en rekenschap afleggen van je leven. Dat besef is goeddeels weg. Veel mensen zijn agnost: men weet het niet. Waarschijnlijk is dood dood. Soms compenseert men het christelijk geloof met de gedachte aan reïncarnatie. Of je zit straks als een engeltje op een ster van waaruit je ziet wat er op aarde gebeurt.

In elk geval kent de postmoderne mens geen grote toekomstverwachtingen meer. Naast het verlies van het christelijk geloof zijn er nog twee oorzaken te noemen.

Veel mensen hanteren een *evolutionistisch wereldbeeld*. De wereld is geen schepping van God, maar product van tijd en toeval. Daarom heeft het leven geen doel en geen zin. We zijn op weg naar 'nowhere', naar nergens. In dit wereldbeeld is geen plaats voor een ingrijpen van Bovenaf dat hoop zou kunnen bieden.

Nog een oorzaak: *de visie op de geschiedenis*. Oud en modern heidendom zien de geschiedenis van deze wereld als een cirkel. De wereld draait eindeloos in hetzelfde kringetje rond. Dat maakt het leven hopeloos. De Bijbel daarentegen leert ons dat er een lijn in de geschiedenis loopt: van schepping naar voleinding. Er is een doelgerichtheid, en daarom een zin van de dingen.

Wanneer je leeft vanuit de zinloosheid van het bestaan, kan dat twee levenshoudingen oproepen.

Allereerst: *hedonisme*. Dus: het genotsdenken. Leven voor de lol. Halen wat er te halen valt. 'Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij' (vgl. 1 Cor. 15:32).

Dan is het uit met de pret. Pers de sinaasappel van het leven dus nog zoveel mogelijk uit.

Dat is wel genoemd de levenshouding van 'Going Titanic first class'. Je bevindt je op een zinkend schip, maar maak er nog maximaal iets moois van.

Een tweede houding is die van *defaitisme*: de gedachte dat we maar beter met alles kunnen stoppen, omdat er toch geen hoop op welslagen is. De ontwikkeling van de geschiedenis loopt uit op een catastrofe. Een noodlot waaraan wij ons niet kunnen onttrekken. Er is geen hoop, geen uitzicht.

Wat komt hier op een schrijnende manier aan het licht hoe waar de Bijbel is, als deze zegt dat een mens van nature zonder God en zonder hoop in de wereld is (Ef. 2:12).

Dat is het geesteklimaat waarin wij vandaag leven. Aangrijpend, nietwaar? Juist in dat licht mag gaan spreken wat de christelijke hoop inhoudt. Dat is het tweede:

2. dieptepeiling: er is hoop!

Van wezenlijk belang voor ons leven is het geloof in de Heere Jezus Christus. Alleen door dat geloof worden we gered van het eeuwig verderf. Maar zo'n geloof gaat ogenblikkelijk gepaard met hoop. Ook met liefde overigens. Prof. Wisse noemde ze 'de drie gezellinnen op de pelgrimsreis'.

Maar nu dan over de christelijke hoop. Ze is de helpster van het geloof. 'Zo gelooft het geloof dat God waarachtig is; de hoop verwacht dat Hij eens Zijn waarachtigheid zal betonen. Het geloof gelooft dat ons het eeuwige leven geschonken is; de hoop verwacht dat het eens geopenbaard zal worden' (M. van Campen).

Dietrich Bonhoeffer, die zelf slachtoffer werd van de nazi-terreur, verwoordde het zo: 'Een geloof dat niet hoopt, is ziek. Het is als een hongerig kind dat niet eten wil, of als iemand die moe is maar niet wil slapen. Geloof de mens, dan hoopt hij ook. En het is geen schande te hopen, grenzeloos te hopen. Wie kan spreken over God, zonder te hopen Hem eenmaal te aanschouwen?'

We kunnen gerust zeggen dat Gods Woord het boek van de gefundeerde hoop is.

In het *Oude Testament* richt de hoop van de gelovige zich op de HEERE en Zijn beloften. Israël hoopt op de Heere en op Zijn daden, Zijn reddend ingrijpen.

Iedere hoop die geen hoop op de Heere is, is ijdel. Zo wordt op vele plaatsen opgeroepen om geen hoop te vestigen op rijkdom, op eigen gerechtigheid, op mensen, op de tempel, op de afgoden, op vorsten.

Het meest gebruikte woord voor hopen (*qawa*) is het beste weer te geven met: ‘gespannen uitzien naar’. Het is een geduldig en aanhoudend verwachten. Zoals in Jesaja 8:17: ‘Daarom zal ik de HEERE verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jakob; en ik zal Hem verwachten’.

Ook in het Oude Testament wordt de hoop al inhoudelijk gevuld met het uitzien naar Gods reddend en richtend ingrijpen in het eind van de tijden. Om één voorbeeld te noemen: Jesaja 25:9. ‘En men zal te dien dage zeggen: Zie, Deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid’.

In het *Nieuwe Testament* concentreert de hoop zich op de Persoon en het werk van de Heere Jezus Christus. Het wordt zelfs een Naam van Hem: de Heere Jezus Christus, Die onze Hoop is (1 Tim. 1:1). Of ook wel: Christus, de hoop der heerlijkheid (Coloss. 1:27).

Het meest sprekende gedeelte is in dit verband misschien wel 1 Petrus 1 : 3 – 5. ‘Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke en onvergankelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u. Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd’.

Hier vinden we de grondslag voor de christelijke hoop. Hoop is niet een vaag gevoel: ‘ik hoop het, maar ik weet het niet zeker’. Nee, ze is gefundeerd in de heilsfeiten van Christus’ kruis en opstanding.

Petrus sprak dat uit terwijl er een hitte van verdrukking over de gemeente ging, zoals blijkt uit zijn brief (4:12). U kent de tekst: ‘uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden’ (5:8). Je zou er toch wanhopig van worden, zoals christen in de Christenreis, toen het afschuwelijke monster Apollyon op hem afkwam?

Maar nee, er is een levende hoop! God de Vader zij geprezen, schrijft de apostel, want Hij heeft de grondslag voor de levende hoop gelegd in de opstanding van Jezus Christus. Sinds dat moment ziet de wereld er anders uit. Er is een beslissende bres geslagen in de citadel van de wanhoop. Er is perspectief gekomen.

En de Geest neemt het uit Christus en doet zondaren opnieuw geboren worden, door de opstandingskracht van Christus in hun hart uit te werken. Weten wij er ook persoonlijk van, broeders? Dat is nodig, zal het goed zijn voor de eeuwigheid.

Maar dan is er ook echte hoop. Uitzicht op de erfenis die gereedligt. Wat die inhoudt? In de eerste plaats: de volmaakte, ongestoorde gemeenschap met de drie-enige God. De algehele verlossing van lichaam en ziel, ja, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Dat is de inhoud van de christelijke hoop.

We hebben het nog niet in handen, maar het is wel voorhanden.

Het is als een kapitaal, opgeslagen in de hemelse bank, boven, bij God. Geen vijand kan erbij komen. Het kan Gods kinderen nooit meer ontgaan. De erfenis wordt bewaard. Veiliger dan de bank van Engeland. Een Bijbeluitlegger (Van Houwelingen) merkt op: ‘Gods belofte is een hemels deposito, bestand tegen de moker van de dood, het bederf van de zonde en de tand van de tijd’.

Let wel: het gehoopte goed is een *erfenis*. We weten: voor een erfenis heb je niets gedaan. Die verdien je niet. Die wordt je in de schoot geworpen. De dood van de testamentmaker was nodig om die erfenis van kracht te doen worden. Zo heeft de grote Erflater, Christus, Zijn bloed gegeven om de erfenis te waarborgen voor allen die in Hem geloven.

De erfenis ligt dus onwrikbaar vast; ligt op de erfgenamen te wachten.

En die erfgenamen zelf? Die worden door de Heere bewaard voor de erfenis. Door de voorbede en regering van Christus, in de kracht van de Heilige Geest. Och, wees eerlijk: anders zou de erfenis je toch nog ontgaan?

Om die hoop levend te houden schakelt de Geest echter de gelovige wel in. In de weg van volharding en vertroosting door de Schriften hebben we hoop, schrijft Paulus in Romeinen 15:4. Bewaard door het geloof, dat zich oefent in het leven uit Gods beloften.

In een van zijn boeken gebruikt dr. J. Hoek een mooi beeld. Hij vergelijkt de christelijke hoop met een brug die gespannen is tussen twee pijlers. 'De eerste pijler waarop de brug van de christelijke hoop steunt, is het volbrachte werk van Christus, zoals we dat gedenken op Goede Vrijdag en Pasen, Hemelvaart en Pinksteren. De andere pijler is de wederkomst van Christus, Zijn paroesie ofwel Zijn verschijning in heerlijkheid.

De eerste pijler is het 'nu reeds' van het werk dat Christus al gedaan heeft, de andere pijler is het 'nog niet' van het werk dat Hij nog doen zal. Tussen vervulling en voleinding spant zich de brug van de hoop'.

Zo merken we dat de verbondenheid aan Christus levensnoodzakelijk is. Er is geen enkele hoop buiten Hem. Alleen in Christus ligt het anker van de hoop vast, omdat het ingaat in het binnenste van het voorhangsel, in het hemelse heiligdom waar Christus is binnengegaan.

Als hier op aarde een schipper in nood is, werpt hij het anker naar beneden, in het woelige water, om vastheid te vinden in de zeebodem. Als wij als zondaar onze nood gaan inzien, leert de Geest ons om het anker van de hoop naar boven uit te werpen, waar Christus is.

Maar dan kan het ook nooit meer los. 'Ik heb de vaste grond gevonden waarin mijn anker eeuwig hecht; de grond van Jezus' bloed en wonden, voor 's werlds aanvang reeds gelegd'.

Augustinus, die ook veel over de christelijke hoop heeft geschreven, reikt het volgende aan, als troost voor Gods pelgrims onderweg: 'Zie, hoeveel vreugde onze hoop reeds inhoudt. Wat zal dan de werkelijkheid zelf wel niet zijn! We dorsten en hongeren ernaar. We hebben er behoefte aan om verzadigd te worden. Nu nog is de heerlijkheid van onze God, de glorie van onze Christus, verborgen, en met Hem ook de onze. Maar wanneer Christus, ons Leven, verschijnt, dan zullen ook wij met Hem verschijnen in heerlijkheid. Dan zal het Halleluja zijn in werkelijkheid; nu nog in hope'.

Samenvattend noem ik u een vijftal kenmerken van de christelijke hoop:

1. ze richt zich op de Heere Zelf en op Zijn Zoon Jezus Christus;
2. ze klampt zich vast aan Zijn beloften die vastheid en zekerheid voor de toekomst bieden;
3. ze verwacht het Koninkrijk van God, zoals het Oude Testament er al over sprak en zoals het in Christus nabij is gekomen;
4. ze kent de spanning tussen wat nu al in het geloof aan heil ondervonden mag worden, en dat wat nog in de toekomst verborgen ligt. Ze houdt die spanning vol door de kracht van de Heilige Geest;
5. ze leeft van het 'nochtans'. De pelgrimstocht van de christen is als een zeereis waarbij het schip vervaarlijke averij oploopt. Maar door de hoop trotseert het de storm en loopt het straks de veilige haven binnen.

3. persoonlijk perspectief: hoop voor ziel en lichaam

'Waar zal ik zijn in de eeuwigheid?' Dat is een vraag van levensbelang.

We moeten eens de overgang maken van tijd naar eeuwigheid. Zolang de Heere Jezus nog niet is teruggekomen is de dood een realiteit, ook voor Gods kinderen. Een verschrikkelijke werkelijkheid: de scheiding van ziel en lichaam. En elk mens heeft bovendien door de zonde de eeuwige dood verdiend: het eeuwig straflijden in de hel.

Aan dat alles ligt de geestelijke dood ten grondslag. Toen we ons van God losmaakten, maakten we ons van het leven los. Zoals Efeze 2 het zegt: dood in zonden en misdaden.

Vanuit ons gezien is het dus hopeloos. De eerste Adam staat op dood spoor.

Wie kan de koning der verschrikking, zoals we de dood wel noemen, onttronen? Alleen de laatste Adam, Jezus Christus. Dat is nu het Evangelie van de hoop in een wereld die door de dood beheerst wordt. Om het met woorden uit Romeinen 5 te zeggen: 'waar de zonde meerder is geworden, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, opdat, gelijk de zonde geheerst heeft tot de dood, alsoo ook de genade zou heersen door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere' (vers 20 en 21).

'Wie in Mij gelooft, die heeft het eeuwige leven', zegt de Heiland (Joh. 6:47). Dat geloof is resultaat van het werk van de Heilige Geest Die levend maakt (Joh. 6:63). Dan ben je uit de dood overgegaan in het leven (1 Joh. 3:14).

Een christen *krijgt* dus niet pas straks het eeuwige leven, die *heeft* het al – in Christus, door het geloof. Dan heb je in dit leven het tijdelijke al met het eeuwige verwisseld.

Maar het sterven dan? Ja, daar moet je nog wel doorheen. De dood is de laatste vijand. En wat kan ook een christen lijden onder ziekte, afbraak. Ons aardse bestaan wordt door Paulus vergeleken met een tent die afgebroken wordt (2 Cor. 5:1). En wat kun je ertegen opzien om de tunnel van de dood door te moeten.

Maar voor Gods kind is de angel eruit, dankzij de dood en de opstanding van Jezus Christus. De Puritein John Owen schreef een boek onder de titel: 'De dood van de dood in de dood van Christus'. Mijn dood is dankzij het verzoeningswerk van Christus geen betaling meer voor mijn zonden, maar een afsterven aan de zonden en een doorgang naar het eeuwige leven, zegt onze catechismus (v/a 42). En door Zijn opstanding heeft Christus de dood tenietgedaan en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht (2 Tim. 1:10).

Hoe gaat het dan bij het sterven van een christen? We belijden met onze catechismus dat *mijn ziel* terstond (meteen) na dit leven tot Christus haar Hoofd wordt opgenomen (v/a 57).

Daar is duidelijk Bijbelse grond voor om het zo te zeggen. In het Oude Testament breekt dat licht nog maar spaarzaamelijk door, en dat heeft alles te maken met de fase waarin Gods openbaring zich op dat moment bevindt.

Maar toch. Denk aan de manier waarop Henoch en Elia als complete personen, met ziel en lichaam tot de Heere werden opgenomen. Maar hetzelfde woord voor 'opnemen' dat bij deze beide mannen wordt gebruikt, komen we ook tegen in Psalm 49:16: 'Maar God zal mijn ziel van het geweld van het graf verlossen, want Hij zal mij opnemen'. En ook in Psalm 73:24: 'Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen'.

En, om met de Nederlandse Geloofsbelijdenis te spreken: 'wat voor ons enigszins duister is in het Oude Testament, dat is zeer duidelijk in het Nieuwe'. Daar wordt het uitzicht helder, dankzij het volbrachte werk van Christus.

De Heere is niet een God van doden, maar van levenden, zegt Christus. De aartsvaders Abraham, Izak en Jakob leven allen voor Hem (Lukas 20:37v).

De moordenaar naast Christus die aan zijn kruis tot bekering kwam, kreeg het hoopvolle woord te horen: 'Voorwaar Ik zeg u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn' (Luk. 23:43). Of denk aan het getuigenis van Paulus in Filippenzen 1: 'Het leven is mij Christus en het sterven gewin'. Waarom dan? Paulus zegt het even verderop: heengaan betekent bij Christus zijn, en dat is zeer verre het beste.

Wie hier in Christus is door het geloof, die ontslaapt straks in Jezus (1 Thess. 4:14) en is dan meteen bij de Heere. ‘Zalig de doden die in de Heere sterven’, zegt Openbaring 14:13.

Mijn ziel wordt bij de Heere bewaard. Niet omdat ze in zichzelf onsterfelijk zou zijn, want ze is net zo goed aan de dood onderworpen als mijn lichaam. God alleen heeft onsterfelijkheid, zegt 1 Tim. 6:16. Nee, dat mijn ziel bewaard wordt, is alleen maar te danken aan het wonder van Gods genade die mij levend maakte. De garantie ervoor ligt in de Heilige Geest, Die Hij mij als onderpand van de eeuwige erfenis gegeven heeft.

Het mag onze aandacht niet ontgaan dat over de Geest als onderpand juist gesproken wordt in het hoofdstuk dat de afbraak van ons aardse bestaan tekent (2 Cor. 5).

Mijn ziel. Wat is dat? Je zou kunnen zeggen: mijn diepste identiteit, mijn vernieuwde ‘ik’, mijn persoonlijkheid. Die neemt de Heere op in Zijn heerlijkheid.

Zoals we ook moeten zeggen: de diepste kern van de ongelovige doet God komen in de hel, het oord van de eeuwige verschrikking.

Het is een gouden greep van de catechismus geweest om te zeggen dat de ziel van de gelovige tot Christus, haar Hoofd wordt opgenomen. De leden van het lichaam kunnen niet gescheiden worden van het hoofd. ‘Niets zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods welke is in Jezus Christus onze Heere’, zelfs de dood niet, zegt het slot van Romeinen 8.

Terstond, meteen opgenomen. Dat geeft aan: er zit geen seconde tussen mijn laatste zucht op aarde en mijn eerste loflied in de hemel. Het ontslapen van de gelovige is een ontwaken bij Christus. ‘Word ik wakker, zo ben ik nog bij U’, zei de dichter van Psalm 139. Wij mogen dat nog dieper toepassen dan hij op dat moment kon doen.

En *mijn lichaam*? ‘Ik geloof de wederopstanding van het vlees’.

Het lichaam wordt in de Bijbel niet ondergewaardeerd, zoals de oude Grieken dat deden. Die zagen het lichaam louter als een kerker voor de ziel. De dood betekende de bevrijding.

Maar zo is het in het christelijk geloof niet. Weer zo’n gouden greep van onze catechismus, als gevraagd wordt naar de enige troost in leven en sterven: ‘dat ik met lichaam en ziel, zowel in het leven als in het sterven het eigendom van mijn getrouwe Zaligmaker Jezus Christus ben’. Het lichaam staat zelfs voorop.

De Heere heeft het geschapen. Daarom worden we, als wij geloven, niet *van* ons lichaam verlost, maar *met* ons lichaam verlost. Mijn reiskleed hier zal straks tot feestkleed worden.

De garantie daarvoor ligt in de opstanding van Christus. Hij is de Eersteling van hen die ontslapen zijn. Hij garandeert de volle oogst.

‘Mijn graf’, zegt Luther ergens, ‘is een wachtkamertje. Straks zal Christus komen en aan mijn grafsteen kloppen en zeggen: Maarten Luther, sta op! Dan zal ik opstaan en eeuwig blij met Hem wezen’.

Hoe zal dat zijn? Dat is nu nog niet voor te stellen. 1 Corinthe 15 tekent ons de contouren van het opstandingslichaam. Het zal het lichaam van deze zelfde persoon zijn. En toch totaal anders. Helemaal nieuw. Niet meer onderhevig aan gebrek en afbraak, niet sterfelijk meer.

Het zal een geestelijk lichaam zijn, zegt Paulus. Dat wil niet zeggen: een of andere ijle materie of een schimachtig wezen, maar een lichaam dat tot in de toppen van de vingers doortrokken is van de Heilige Geest, om met dat nieuwe lichaam de Heere helemaal toegewijd te zijn en Hem eeuwig te prijzen.

Zoals iemand die hier niet meer spreken kon het eens opschreef: ‘Dan krijg ik weer een stem om Hem te loven’.

Mag er ook hoop zijn op herkenning van elkaar? Twee dingen daarover.

In de eerste plaats: we moeten ons de hemelse heerlijkheid en de nieuwe aarde niet voorstellen als een grote familiereünie.

Dat is veel te aards gedacht. Je krijgt elkaar niet meer als man en vrouw terug of als ouders en kinderen. Christus zegt: 'Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding uit de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden; want zij kunnen niet meer sterven; want zij zijn de engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, omdat zij kinderen der opstanding zijn' (Lukas 20:35v).

In de tweede plaats: er is wel degelijk continuïteit. Elk kind van God houdt zijn eigen persoonlijkheid. Op de berg van de verheerlijking zagen de discipelen Mozes en Elia. Hoe wisten ze dat dat Mozes en Elia waren? Dat had de Heere hun geopenbaard.

En zei de Heere Jezus het niet: 'Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen en zullen met Abraham en Izak en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen' (Matt. 8:11). Je zult dus mensen herkennen die je hier op aarde niet eens hebt gekend. Je blijft die persoon, met die naam.

Herkenning? Ja, maar dan in de Heere. Hij staat centraal. Het Lam van God wordt tot in eeuwigheid geprezen. En vanuit en met Hem is er de gemeenschap der heiligen, volmaakt. Mis ik dan geen mensen? Nee, want gemis behoort bij de gebrokenheid van de aarde. Daar zal God zijn alles in allen. Zij zullen Zijn aangezicht zien en Zijn Naam zal op hun voorhoofd zijn (Openb. 22:4).

4. universeel uitzicht

Er is niet alleen een persoonlijk perspectief voor de gelovige. Er is ook een universeel uitzicht. Ik benoem daarvan kort drie aspecten.

4.1 hoop voor Israël

De kerk is niet in de plaats van Israël gekomen. De hele Bijbel door blijkt dat de Heere Israël niet heeft losgelaten, ondanks het ongeloof en de hardnekkigheid van dit volk. Dat laatste is tot op de dag van vandaag een bittere werkelijkheid. Bij een groot deel van Israël ligt nog steeds de bedekking op het hart, zodat ze Christus afwijzen.

En toch: 'De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk' (Rom. 11:29).

Er is geen verwachting *van* Israël, maar wel *voor* Israël. Vooral Romeinen 9 – 11 laat ons dat zien. 'Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat gij niet wijs zijt bij uzelf), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. En alzo zal geheel Israël zalig worden' (11:25v).

Hoe dat precies zal gaan? We weten het niet. Maar wel dat er hoop is voor Israël, nog in deze bedeling. Zullen we er met verwachting om bidden, dat die tijd aanbreekt waarvan geldt: 'De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob' (9:26)?

4.2 hoop op gerechtigheid

Als Christus straks terugkomt, zal Hij recht doen. In tweeërlei zin. De wonderlijke vrijspraak van de gelovigen, die zij reeds tijdens hun leven vanuit het Evangelie van Gods beloften mochten vernemen, zal publiek herhaald worden, zoals tegelijk het oordeel van de eeuwige verdoemenis wordt uitgesproken over hen die Christus verworpen hebben.

Ik laat dat nu verder allemaal rusten, hoe uiterst belangrijk het overigens ook is.

Waar het mij nu om gaat is dit: er zal ook nog in een andere zin recht worden gedaan. Deze aarde is vol van onrecht. Dictators en terroristen, mensen die zedendelicten plegen of anderen vermoorden, lijken hier hun gang te kunnen gaan. Al zijn er ook die hier op aarde al hun straf niet ontgaan. Maar er is heel veel dat hier tussen de mazen van het net doorglijpt.

Wie zal die beul in handen krijgen die in Auschwitz duizenden de gaskamers injoeg, maar na de oorlog in Brazilië ging wonen en een luxe leventje leidde tot aan zijn dood?

Wie zal een rechter in Noord-Korea kunnen achterhalen die een christen ter dood veroordeelde?

Hoe machteloos zijn we vandaag bij al het onrecht dat christenen in het Midden-Oosten wordt aangedaan?

Er is gegronde hoop op gerechtigheid op de grote Dag die komt. De Nederlandse Geloofsbelijdenis, die zelf met bloed geschreven is, zegt het aan het slot zo: 'Daarom is de gedachte aan dit oordeel met recht schrikwekkend en angstaanjagend voor de bozen en goddelozen en zeer begeerlijk en troostrijk voor de vromen en uitverkorenen, omdat dan hun verlossing geheel voltooid zal worden en zij daar de vruchten van de moeite en het lijden dat zij gedragen hebben, zullen ontvangen; hun onschuld zal door allen worden erkend en zij zullen de verschrikkelijke wraak zien die God zal uitoefenen op de goddelozen die hen in deze wereld getiranniseerd, verdrukt en gekweld hebben'.

De Psalm dichters en anderen roepen de eeuwen door: 'Hoe lang nog, Heere?' 'Nog een korte tijd', zegt Hij. Hij gaat alle dingen rechtzetten.

4.3 hoop op een nieuwe aarde

Ik vermoed dat wij onze kringen wel eens te eenzijdig hemelgericht zijn. 'Als ik maar in de hemel kom'. Maar weet u dat de hemel niet de eindbestemming is voor Gods kinderen?

Wij zijn geschapen voor de aarde. Daar is onze plaats. En daar zal ook straks de plaats zijn voor allen die zijn wedergeboren tot een levende hoop.

God laat Zijn schepping niet los, maar zal haar vernieuwen. Het werk van Christus omvat alle dingen, zegt Colossenzen 1:20. '... en dat Hij (God) door Hem (Christus) vrede gemaakt hebbende door het bloed van Zijn kruis, door Hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelf, hetzij de dingen die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn'. Ik heb de indruk dat wij in onze kringen veel te weinig oog hebben voor die kosmische aspecten van Christus' verzoeningswerk.

De schepping is nu in barensood, zegt Romeinen 8. Ze steunt en kreunt onder de gevolgen van de zonde van de mens. Tropisch oerwoud dat verdwijnt door menselijk ingrijpen. Dieren die uitsterven om dezelfde reden. Vissen die sterven omdat mensen chemicaliën lozen. Grondstoffen die door onze roofofbouw uitgeput raken. De slagvelden van Verdun die het landschap onherkenbaar veranderd hebben. En ook aardbevingen, orkanen en watersneden die dood en verderf brengen.

En eens, ja, eens gaat deze aarde door de louterende wereldbrand heen, zoals Petrus voorzegt (2 Petrus 3). Maar: 'Wij verwachten naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont'. Daar, en niet in de hemel, zal Zijn volk weer wonen naar Zijn raad; God eeuwig hun Zijn volle gunst betonen (Psalm 69).

Daarom zien we uit naar de totale vernieuwing, niet met de moed der wanhoop, maar met de moed van de hoop.

De aarde zal weer zingen. Ze zal vol zijn van de kennis des Heeren zoals de wateren de bodem van de zee bedekken (Jes.11:9). Dat is het einddoel van al Gods werken.

Dat is het diepste en hoogste waar het om gaat: de Heere zal Zijn wettig eigendom weer terughebben. De drie-enige God zal alle lof, eer, dankzegging en aanbidding ontvangen. 'Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid, in der eeuwigheid' (Rom. 11:36).

5. hoopvol leven vandaag

Wat vraagt deze verwachting nu van ons met het oog op het leven nu? Ik noem daarvan ten slotte drie aspecten.

5.1 waken en bidden

Een christen die op zijn plek is voor de Heere zal een verwachtend, een hoopvol mens zijn. Je staat hier op de wachtpost, zoals Micha dat zo prachtig verwoordde. 'Ik zal uitzien naar de HEERE, ik zal wachten op de God van mijn heil' (Micha 7:7).

Een wachter doet twee dingen. Hij staat, als het goed is, trouw op zijn post. Hij waakt tegen alles wat bedreigen kan. Daar roept de Heere Jezus Zijn kerk ook toe op. 'En wacht uzelf, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserie en dronkenschap en zorgvuldigheden van dit leven, en dat u die dag niet onvoorziens overkome'. Met andere woorden: laat allerlei genot je niet bedwelmen en allerlei beslommeringen geen kables zijn die je aan deze aarde binnen. Laten hedonisme en materialisme je niet in hun fuiken laten zwemmen, want dan ben je er niet klaar voor als Christus komt.

'Waak dan te aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor de Zoon des mensen' (Lukas 21:34, 36).

Broeders, de inhoud van ons gebed is een seismograaf die verraadt of wij al dan niet gericht zijn op de komst van de Heiland. Verwacht u Hem?

Want dat is het tweede aspect van de wachter op zijn post: hij ziet uit naar de aflossing van de wacht. 'Hoe lang nog, Heere?'

5.2 leven vanuit de toekomst

Wie onderweg is naar het nieuwe vaderland, is hier een vreemdeling. Ook dat is een diep-Bijbelse notie. Zoals de aartsvaders hier niet echt thuis waren. Ze hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren (Hebr. 11:13).

Dat houdt een paar dingen in. Als eerste: je gebruikt deze wereld wel, maar je buit haar niet uit, je perst haar niet uit als een citroen (1 Cor. 7:31). Christenen zouden voorop moeten lopen in het opkomen voor het milieu.

Als tweede: je levenswandel wordt gestempeld door Hem Die je uit de hemel verwacht en door de wetenschap dat alles hier voorbijgaat. 'Omdat dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij dan te zijn in heilige wandel en godzaligheid, verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods' (2 Petrus 3:11v). Dat betekent onder andere: matigheid, soberheid, een ingetogen levenswandel, anders dan de wereld. En een voortdurende strijd tegen de zonde. 'Ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is' (1 Joh. 3:3). Leven in de christelijke hoop is een sterke stimulans tot levensheiliging.

Als derde: vreemdelingschap houdt ook verlangen in naar die grote dag. Daarom zet je de pinnen hier niet te vast in de grond. We zijn op doorreis. Augustinus gebruikt daarvoor het beeld van de herberg. Hij zegt: 'Laten wij dus in de herberg van dit leven bivakkeren als vreemdelingen, niet als bezitters die van plan zijn er te blijven'.

5.3. verantwoording afleggen van de hoop

We begonnen met het tijdsbeeld. Dat zag er niet best uit. Nu hebben we vanuit de Schriften gehoord wat de inhoud van de Bijbelse hoop is.

Kennen wij die nu ook persoonlijk? Is Christus uw één en al geworden? Is Hij uw enige hoop? Dan hebben we ook een roeping, volgens 1 Petrus 3:15. 'Zijt altijd bereid tot verantwoording aan een ieder die u rekenschap afeist van de hoop die in u is'.

Laten wij niet zwijgen in deze hopeloze wereld. We hebben een boodschap van hoop. Laten we bewogen zijn met zovelen die zonder God en zonder hoop in deze wereld staan.

Nee, wij hoeven niet die hele wereld op onze nek te nemen. Maar wees trouw op uw eigen plekje, met de bede om tot een zegen te mogen zijn.

Ten slotte

Ik sluit af met een gebed van de reformator Calvijn.

'Het is Uw wil dat wij als vreemdelingen in deze wereld verkeren, totdat Gij ons hierboven tot Uw rust brengt.

Geef, almachtige God, dat wij op de eeuwige erfenis van ons Vaderland al ons denken en overpeinzen, al ons doen en handelen richten.

Laat ons zo op aarde doortrekken dat we niet ongedurig worden en van de weg afdwalen.

Laat ons altijd op het einddoel zien dat Gij ons voorhoudt, totdat wij onze loop voleindigd hebben in de heerlijkheid die Uw eniggeboren Zoon ons door Zijn bloed heeft bereid.

Amen'.

